

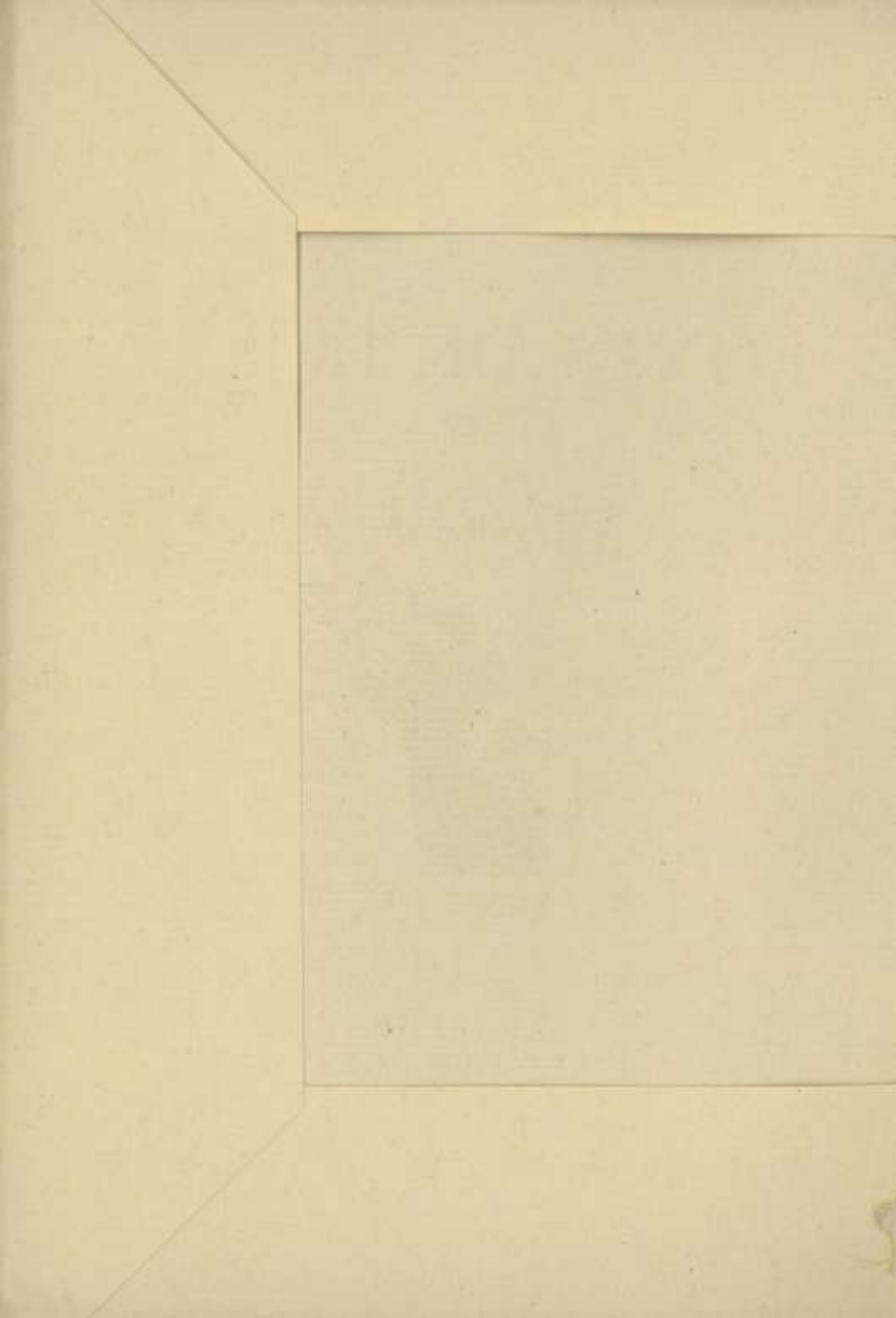
JAUME AGELET I GARRIGA

FONTS DE LLUNA

BARCELONA

1960

FONTS DE LLUNA

De a Sr. M. Batista i Roca,
ben cordialment

Agustí : Junyer

Paris 1968

*La tirada de la present edició
és de quatre-cents exemplars en paper Offset*

Dipòsit Legal: B. 8.336 - 1960

Registre núm. 2.696 - 60

JAUME AGELET I GARRIGA

FONTS DE LLUNA

BARCELONA

1960 DONATIU DE
L'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

OFRENA DE
J.M. BATISTA I ROCA
A L'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

1001078544

Drets reservats

PRÒLEG

VIATGER, espectador, així em fou presentat Agelet i Garriga arran del seu primer llibre, que m'arribà de lluny a la redacció de La Publicitat. I així es va anar mostrant en els llibres successius. «La tarda oberta» sortia de les premses de Windsor. «Els fanals del meu Sant» venia d'Holanda. Xoximilco, Cherbourg, Washington, Grinzing, s'inscriuen al peu d'algunes pàgines de Jaume Agelet i ens diuen la condició viatgera del poeta. Viatger, espectador, ens el confirmen els temes del riu, del mar, dels ocells, i sobretot el de la finestra, tan repetit al llarg de la seva obra.

He vist moltes vegades el poeta Agelet a Madrid i a París. Agelet estima i coneix com ningú les velles pedres de les capitals on viu. Les engrunes de ciutat antiga que es conserven a Madrid, és Agelet qui, minuciosament, me les va fer veure. I com a «cicerone» de París (l'Hôtel de Sens, la plaça «des Vosges», si els visiteu amb ell no els oblidareu mai més) és inigualable.

I bé: no us deixeu enganyar. Aquest home informadíssim, aquest guia deferent, aquest viatger que ve de Londres i va a Itàlia, no és un desarrelat. Viu d'una sola substància, furga uns mateixos records, amaga (o intenta amagar, perquè el seu volum ho fa impossible) un enorme secret: aquest secret albirador és la seva poesia, i es diu Lleida.

* * *

També en aquest llibre d'ara trobem, estremida, la terra pairal. No és tan sols «el gegant de l'horta». Són els teulats, els pallers, les cases abandonades, els vells camins, i l'alba («quan degoten les aixetes — de la llum, a sol ixent») i la nit, plena de focs i d'ombres, que fan reviure al poeta, i al lector, la infantesa perduda i el paisatge enyorat. La sensibilitat d'Agelet i Garriga ho transfigura tot. Cadascun dels seus sentits és polivalent: el tacte troba colors, la vista sent perfums. Les imatges, així enriquides, brollen al llarg del llibre: «la nit és un paller — de palla tendra i bruna», la teulada és «grogada de fred», i el fred «morat com les violes».

Agelet cerca, incansable, l'altra banda del mirall. Sap que «rera la nit hi ha una altra nit», i obre els ulls ben oberts per a descobrir-la. És el secret de la seva imatgeria de sempre.

En «Fonts de lluna» aquest neguit vibrant de llebrer líric s'acompanya de moments de dolcesa que es tradueixen en pura música, en cançó feliç. Així «Sol del tardet», «Cançó de la noia blanca», «Camins d'amor», «Cant incert». Però, a mesura que el llibre avança, per damunt de la imatge i de la música, creix una ombra punyent, indefinida. És el sentiment del temps. Li devem poemes

com «*Les pluges lentes*», «*Dies avall*», «*Absència*». El temps passa. «*No hi val el sol d'estiu — ni aquell escalf de niu — del cel de primavera*». I tanmateix la vida sobta, de vegades, amb el renovellament inesperat que evoca «*Passes fugisseres*».

¿Qui m'ha deixat el sol al llindar de la porta
i el fruit penjat al branca?
I l'alba, qui la porta?

El poeta s'adona del prodigi, però li arriba només «al llarg de les senderes — un lleu fresseig — de passes fugisseres».

El sentiment del temps, cristallitzat en soledat i silenci, suscita, finalment, la presència de la mort. Són les darreres pàgines del llibre, quatre bells poemes: «*La son sense faç*», «*Senyora i serventa*», «*Bona son*» i «*En el meu jaç de mort*». Agelet hi assoleix una serenitat impàvida.

T'esperem al tosc
banc de cada dia!
Oh segura guia!
Llum del camí fosc!

I quan desitja bona son als morts («oh morts, amb els llums apagats — del blaus poblats, — amb la font — dins el bosc estroncada, — amb les hores que, al pont de tota nit, — van esperant l'albadal») el poeta ens mostra una de les més altes qualitats de la seva poesia: la pietat humana. Pietat davant les coses passades, llunyanes. Pietat envers les coses — i les figures — tristes, soles, buides, esquifides. La llar deserta, la pobra rectoria

de muntanya, el Nadal que fuig, la vella padrina, els rosegons de pa, el vestit penjat d'un clau. Pietat per a l'home moridor: «Jo t'he nodrit amb pa i amb vi. — T'he fet amb sang, — t'he fet amb fang — per a morir».

Una alenada humaníssima entela les pàgines d'aquest llibre. Quan Agelet reconeix, de cop, el rostre de «l'estranger» i s'adona que «és el mateix que fem nosaltres somniant», i quan acaba el poema amb aquells versos

Mengem plegats el pa.

Canta amb el seu el nostre pàllid rostre

la pietat esdevé fraternitat i la nit s'omple de lluminàries d'esperança.

TOMÀS GARCÉS

I

CANÇONS MORADES

RERA LA NIT HI HA UNA ALTRA NIT

RERA la nit hi ha una altra nit,
una altra nit més bella,
amb llum d'estel entenebrit,
amb llum d'estel i fontanella.

Hi ha un cor de nit,
roent d'un crit
de gall i envermellit
per un clavell i una rosella.

La nit és un paller
de palla tendra i bruna.

I només té
un sol, vivent carrer
que mena a fonts de lluna.

BOIRETA ·

ROSEGUES el finestró,
amb dents blanques. Al balcó
estens la malenconia
de grans mocadors en plor.

Poses una blanca flor
al test fumejant del dia.

BEUHLA, PROP I LLUNY

No sé pas si era prop, si era lluny,
només sé que lluïa l'arbreda,
i que l'hora era d'or i cristall,
olorosa de flor matinera.

No sé pas si era lluny, si era prop,
només sé que la terra glatia,
i que el mar onejava, cantant,
i de sobte de blau s'encenia.

SOL DEL TARDET

DE la finestra
a la paret,
pren revolada,
sol del tardet!

Rosseja l'aigua!
Llima el palet!

Amb ton or, canta!
i vés de dret
a la teulada
groga de fred!

CANÇÓ DE MUNTANYA

AL sostre blau de l'estiu
cada estel, de nit, fa niu
i la lluna alça garberes
a les eres.

l sagna el cor de l'estiu,
—cor de rossinyol i abella.
Reguerol de sang vermella
de la nit que mor i viu!

NIT DE LA CANDELERA

A la finestra enfosquida,
un llum virginal, abstret,
crema, lent, amb flam quiet,
de vermellor engelabrida.

Llums a les mans! Llums al cel!
Llums al cim de les carenes!
Llumets a l'aigua del riu!
Pel vell caminal aspriu,
les ombres, van amb candeles.

CANÇÓ DE LA NOIA BLANCA

ARA canto,
ara sé
quina cosa m'enamora
i quina altra cosa enyora
l'ametller.

M'enamora
el teu esclat matiner,
noia blanca. L'ametller
a recer
del sol s'enyora.

Prou, si goso, colliré
una flor a l'ametller
del teu cos. Oh flor que plora
rosada del teu voler!

CAMINS D'AMOR

PARLES d'una clavellina
amb la veu d'un fontinyol.
Ai, quina aigua matutina
per a la set de qui et vol!

Jo et parlo de la boirina,
dels estels, de l'oratjol.
No sé pas si s'endevina
que un foc, entre els mots, camina,
un foc que crema tot sol,
sense rastre de boirina,
ni d'estels, ni d'oratjol.

CANÇÓ DEL FRED I DE L'ENYOR

Ai, si ve el fred,
si ve l'enyor
tenyit de posta !
Ai, si s'acosta
amb sa boirosa lluentor !

Ai, si ve nu,
el fred, si ve dejú,
morat com les violes !

Oh fred plantat al cor !
Oh enyor ! Oh lentes fumeroles
de ses flametes d'or !

II

MÚSICA A LA CANTONADA

PASSADA LA JOIA DE NADAL

Es despinta l'or
als pessebres d'alba.

Fa, la neu que es fon,
una aigua apagada.

Se'n tornen, a peu,
ensonyats, els àngels.

El bou, lentament,
per les planes, llaura.

S'eixuga la llum
dels càntics, en l'aire.

És buit el bressol
i freda la palla.

LA LLAR DESERTA

LES aus
tenen les claus
de les estades.

La primavera puja
per les escales ensorrades.

El sol hi encén un llum penjat.
La lluna hi beu aigua de pluja.

Hi ha molsa de silenci allà al teulat.

FRESCOR DE LLUM S'INICIA

TOT i que fa nit encar,
frescor de llum s'inicia.
L'alt/a finestreta espia.

Neden, al mar fosc del cel,
petits peixos de claror.

Al bell fons del meu cambró,
la taula, l'espill rodó,
les cadires altes, dretes,
es retroben, cautament,
quan degoten les aixetes
de la llum, a sol ixent.

FOC A TERRA

I

SALTA, joiós. de branca en branca,
un cant vermell, alat de flam.
Ha nevat cendra groga i blanca.
La cambra fa sentor de camp.

Apar que als socs ara s'embulla
un sol cansat que se'n va a jóc.
Tot esguardant la flama sóc
branca assecada i sense fulla.

II

SIGUES, oh foc, tendra pastura
per l'afamada nit!
Els cans de l'ombra atura!
Sigues el greix de l'esperit!

La mà el teu llom ara acarona,
Mon esguard munta als teus merlets
i m'embolcallen com una ona
els teus calfreds.

Foc, de tes branques
prou colliré pomes de sol.

Tot d'una em tanques
en cels de vol.

III

EL flam, als peus, talment un ca s'ajau.
—Vela roja de nau
que entre els rocs de la nit, roent, s'encalla—.

Davant el foc la nostra ànima calla
i s'aboca a l'abisme de la nit,
sentint el cant del gall, el crit
del duc, el vent que clama.
Hom sent que el món és tot nodrit de flama.

RECTORIA DE MUNTANYA

LA rectoria
dóna al camí dels horts
i al clos dels morts.

El vent és lletania
al seu entorn,
i les finestres, es diria
que esperen àngels, nit i jorn.

Hi ha pa, hi ha mel.
El foc fa un xic de llum de cel.

Hi ha lloc a taula
per als sants pobres del retaule.

COLGAT EN L'ESCALFOR DEL LLIT

DINS el llit,
arrupit
i calent,
sento el vent.

Sóc golut
d'escalfor i solitud.

Un blau llumet
dóna neguit de foc follet.

Del llit estant,
se sent la nit arrossegant
la son i el fred.

NOCTURNS

I

VA cremant la nit
amb foc d'estelada
i avança amb un pas
d'obscura ramada.

Pels camins ardents
la guineu l'encalça.
Entre un so de grills,
amb veu de duc canta.
Obre els negres ulls.
Els acluca a l'alba.

II

VE la nit a peu.
(Mossega la terra
un pas de guineu).

La nit duu una vesta
bruna de romeu.

Obstinada mira
la nit, que no hi veu.

I parla i parla
la nit sense veu.

Va encenent candeles,
candeles de sèu.
Exhalen un fum:
és l'obscura llum
de la nit, arreu.

III

BAIXEN, gràvids, els estels,
les boires desfan llurs vels.
La nit crema de tan pura
i l'anem tu i jo escalant,
corpresos. De tant en tant
la palpem negra i madura.

CANT INCERT

No sé si és cant
d'ocell o bé de pi,
el que fendeix el blau d'aquest matí;
doncs, ai, hi ha tant
d'or delirant
i un verd tan fi
en aquest cant,
que em sembla sentir un pi
cantar, més alt que cap ocell,
en l'aire bell
i tendre del matí.

LA PADRINA

MORADA sou de fred.
Amb tremor d'alba feu ganxet.
El vostre esguard s'esfulla.
El foc, amb bec vermell, us pica.
Damunt la vostra falda
el sol del tard, com un infant, somica.

ROSEGONS

ROSEGONS
florits pels racons
del calaix i al fons
de la saca !

Sou, oh rosegons,
de l'arbre del pa
la mústia fullaca !

ALS CANTONS DE LA NIT

ALS cantons de la nit,
dins el llot de tenebra,
trista com un fanal
i amb una mà de febre,
t'he trobada
amb un bes oblidat,
amb freda cabellera,
amb l'esguard doblegat
d'un sol morent que espera.

EL VESTIT PENJAT D'UN CLAU

D'UN clau rovellat,
a la paret, penja
el vestit morat
i buit del diumenge.

Nit i dia penja
rugós i tacat
del ball del diumenge.

La tristesa el menja.

Pansit i cansat
el teu vestit penja
d'un clau rovellat.

III

ONES AL ROQUISSER

L'ESTRANGER

SE va apropant :
reconeixem, de cop, son rostre ;
és el que fem nosaltres somniant,
quan es va desvetllant
el dia que penetra a casa nostra ;
quan esguardem finestra enllà
i l'horitzó que ens ve a cercar
pinta de cel el sostre.

Mengem plegats el pa.
Canta amb el seu el nostre pàllid rostre.

FANG

ROSSEGA'S el cos, lent.
Cos! Llàgrima i polsina!
Fang dels llavis, trement!
Fang sonor de la sina!

Oh cos cansat, que seu
i s'agenolla!
Hom sent dessota el peu
la terra que sorolla.

Ai, que s'asseca el fang!
Oh el cos vell que es desgruna!
Oh el dard dels jorns al flanc!
Oh el front color de lluna!

Oh cel, opac cristall,
amb llum de plors!
Oh terra, bru mirall
del nostre cos!

SENDERA DURA

SENDERA dura!
El cansament
dóna set pura.

Set d'herba obscura,
de roca ardent.

Eixut, clivella's
el pensament.

S'asseca, casta,
la flor del vent.

LES PLUGES LENTES

SOTA un cel ras
ens enfonsem en un estany de glaç
a poc a poc.
Endins del pit
ja minva el foc.
No hi val el sol d'estiu
ni aquell escalf de niu
del cel de primavera.
És amarga la pruna i la cirera.
Els dies són pintats de vent.
L'alè dels anys ens va fonent.
S'emboira el rostre
Gotes tossudes i dolentes,
de pluges lentes,
van foradant
el nostre sostre.
Es fan els dies magres
amb llums cansats i llavis agres
i ens van acompanyant
sense tendresa, sense cant.

DIES AVALL

EL cel fa olor de clos;
terra és la mar; lívid el cos,
i l'esperit fa molsa.
Els nostres ulls són plors;
el pensament s'empolsa.

Els jorns branden al vent;
el sol, al mur, es glaça.
Vénen, amb tova passa,
les nits que van creixent.

PASSES FUGISSERES

QUI m'ha deixat el sol al llindar de la porta
i el fruit penjat al branca?
I l'alba, qui la porta?

¿Qui m'ha vestit de nuvi avui
i m'ha posat cel a les mans?

Al meu entorn ningú no s'afigura.
Se sent només, als plans,
i al llarg de les senderes
un lleu fresseig
de passes fugisseres.

FULLEJANT UN ÀLBUM DE VELLS RETRATS

HEUS-NOS ací, cansats de caminades
pels boscos, pels barrancs de les anyades,
entre despulles de tants dies morts,
sota la llum de llàntia dels records.

ABSÈNCIA

ETS lluny i em sento sol, més que la nit.
T'has endut el timó de mes senderes.
El jorn s'és escondit
i sols fulguren, blanques, les geleres.

I, de sobte, em pregunto: tot és nit?
I tu, claror de l'aura, vers on voles?
Udola, al meu voltant, el buit pregon.
Per què brillen estrelles, altes, soles?
S'aturen, lentament, els rellotges del món

EL GEGANT DE L'HORTA

QUE n'era de gran
el camí de l'horta,
quan jo era un infant.
Un home, vagant,
amb mirada absorta,
semblava un gegant.
M'hi feien por els rucs,
els bous pasturant,
els gossos xarucs.

He tornat, de gran,
com ombra somorta,
al camí de l'horta.
Com s'és fet petit
i gris i esquifit!
On és el gegant?
Ai, potser
s'és tornat infant
i juga al paller!
Ja no sóc poruc:
el bou, l'oca, el ruc,

la cabra, la mula
que ara va a la dula,
el gos negre, el blanc,
els ànecs, les fures,
em semblen figures
innocents, de fang.

JO T'HE NODRIT AMB PA I AMB VI

Jo t'he nodrit amb pa i amb vi
T'he fet, oh fill, per a morir.
Jo t'he nodrit amb pa i amb vi
i t'he ensenyat
a caminar
per a enyorar
el jorn d'ahir
i sentir anhel per l'endemà!

Jo t'he nodrit amb pa i amb vi.
T'he fet amb sang,
t'he fet amb fang
per a morir.

LA SON SENSE FAÇ

Si l'esguard vaga trist
és potser
pels camins
que no he vist.

Ja sóc las
del ressò del meu pas,
del lament
i de l'eco del vent.

Cerco el jaç
sota un cel sec i ras
i la son
sense faç
que bequeja el meu front.

SENYORA I SERVENTA

MORT, sorda veïna,
t'apropes amb pas
de freda boirina.
Estoves i fas
el nostre últim jaç.

Oh mort macilenta!
Senyora i serventa!

Ombra de les vetlles.
Guarda de la son.
Mort que no desvetlles
i apagues la font
que les albes cria.

T'esperem al tosc
banc de cada dia!
Oh segura guia!
Llum del camí fosc!

BONA SON!

BONA son,
oh morts, amb els llums apagats
dels blaus poblats,
amb la font
dins el bosc estroncada,
amb les hores que, al pont de tota nit,
van esperant l'albada!

Bona son,
de dia, amb els estels,
amb les seques arrels,
amb els pins de la nit assossegada!

Bona son,
amb l'aigua que davalla somnolent,
amb la treva
lluminosa del vent,
amb el fum que s'eleva!
Bona son,
amb el sol que es pon!

Oh morts, bona son!

EN EL MEU JAÇ DE MORT

EN el meu jaç de mort maldaré sol:
comptaré els graons de cada estona,
clavat a l'aspre sòl,
ert i quiet en la foscor pregona.

Dels dies giraré, pausat, els fulls,
las de viure un silenci que no acaba
i d'esguardar el buit amb closos ulls.

TAULA

I

CANÇONS MORADES	Pág.
Rera la nit hi ha una altra nit	13
Boireta	14
Beuhla, prop i lluny	15
Sol del tardet	16
Cançó de muntanya	17
Nit de la Candelera	18
Cançó de la noia blanca	19
Camins d'amor	20
Cançó del fred i de l'enyor	21

II

MÚSICA A LA CANTONADA	
Passada la joia de Nadal	25
La llar deserta	26
Frescor de llum s'inicia	27
Foc a terra	28
Rectoria de muntanya	31
Colgat en l'escalfor del llit	32
Nocturns	33
Cant incert	36
La padrina	37
Rosegons	38
Als cantons de la nit	39
El vestit penjat d'un clau	40

III

ONES AL ROQUISSER	Pág.
L'estranger	43
Fang	44
Sendera dura	45
Les pluges lentes	46
Dies avall	47
Passes fugisseres	48
Fullejant un àlbum de vells retrats	49
Absència	50
El gegant de l'horta	51
Jo t'he nodrit amb pa i amb vi	53
La son sense faç	54
Senyora i serventa	55
Bona son!	56
En el meu jaç de mort	57

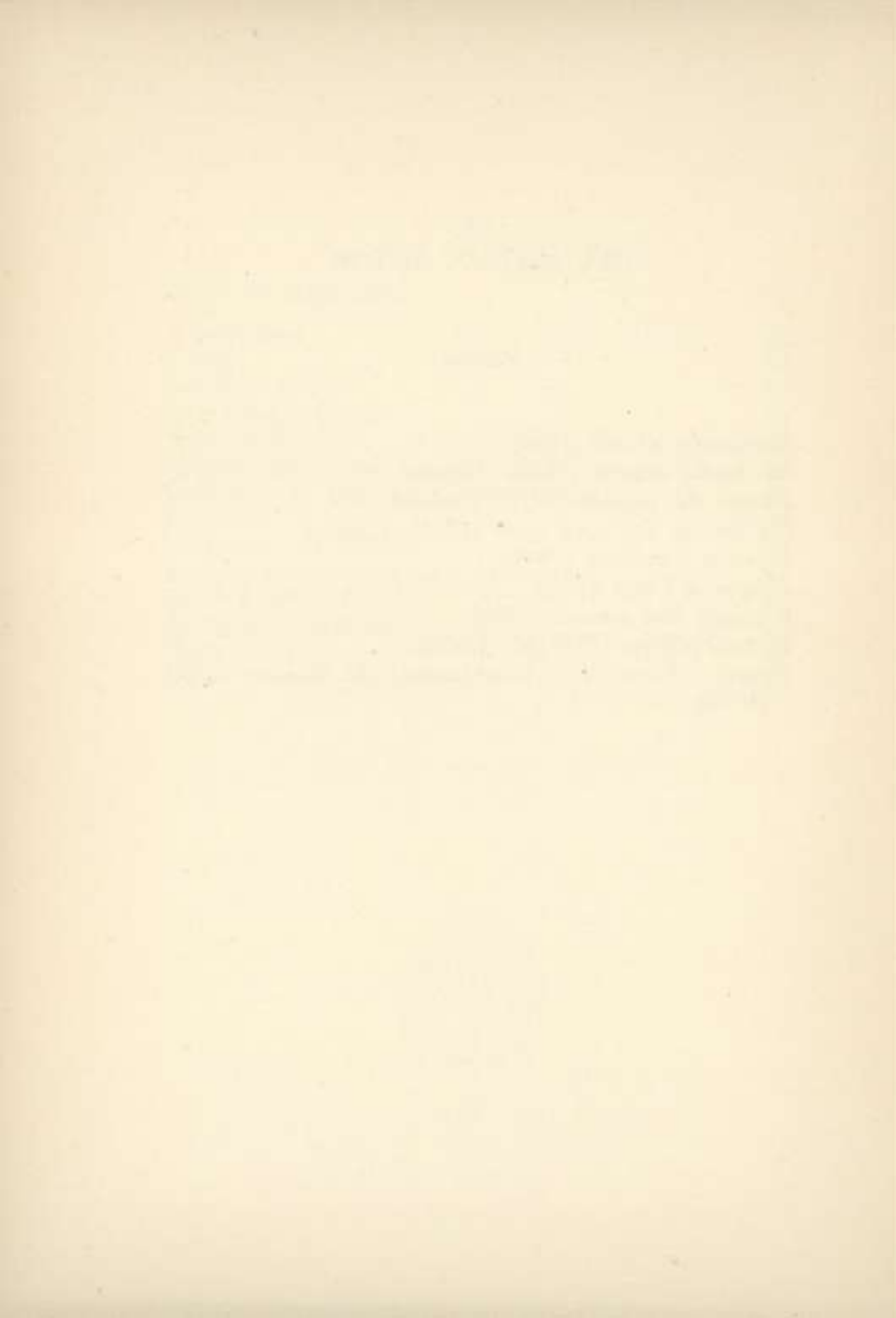

DEL MATEIX AUTOR

POESIA

- Domassos al sol* (1924).
La tarda oberta (1927). Esgotat.
Hostal de núvols (1931). Esgotat.
Els fanals del meu sant (1935). Esgotat.
Rosada i celistia (1949).
Pluges a l'erm (1953).
L'escalf del graner (1955).
Obra Poètica -1924/55- (1955).
Fauna i Flora (amb il·lustracions de Xavier Valls)
(1959).

*La present edició de "Fonts de lluna" de
Jaume Agelet i Garriga, ha estat enllestida, als obradors
de "La Polígrafa" de Barcelona, el dia
22 de juny de 1960.*

BIBLIOTECA DE CATALUNYA

1001078544

 Biblioteka
de Catalunya

Adq. D-IEC-BRØ

CB. 1001078544

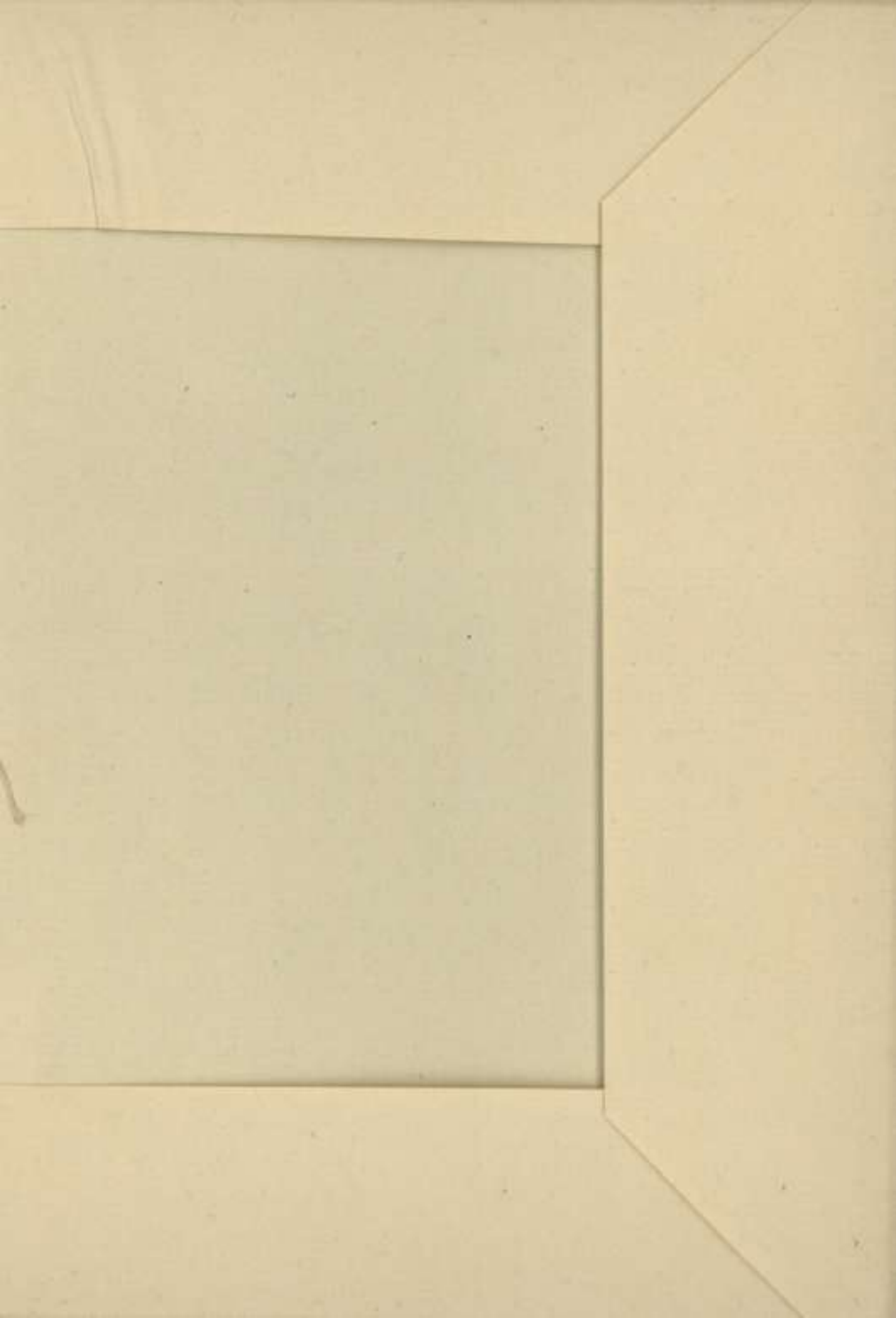
Trp. 1998-8

16209

 Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

BC 27

Col·lecció "Quaderns de Poesia"

Núm. 3

30 pts.

19